

Fælles fokus for biblioteker, aftenskoler og kulturhuse

Biblioteker, aftenskoler og kulturhuse deler et fælles formål om at fremme den demokratiske dannelse og det aktive medborgerskab ved at give adgang til læring, viden, oplysning og kulturel aktivitet.

I en tid, hvor demokratiet bliver udfordret på mange niveauer, er den folkeoplysende tanke som grundlag for folkestyret vigtigere end nogensinde. Den oplyste medborger har altid været en forudsætning for det danske demokrati. For at sikre dette fremover skal alle lokale kræfter inden for det folkeoplysende område skabe mere engagerende og involverende debat.

Det kræver lokalt samarbejde, og derfor opfordres hver enkelt kommune til at udarbejde en politik på området. Vi vil også opfordre landets kommuner til at indgå i dialog om at lave lokale udviklingsplaner, der skal styrke samarbejdet mellem folkebibliotekerne, kulturhusene og aftenskolerne, for derved at styrke den politiske debat og borgernes engagement i demokratiet.

Hver for sig har biblioteker, aftenskoler og kulturhuse et særligt formål med deres virke. Hver for sig har biblioteker, aftenskoler og kulturhuse særlige styrker, der med fordel kan bringes ind i et samarbejde, som ofte fører til flere og bedre aktiviteter lokalt til gavn for borgerne.

Det moderne folkebibliotek er en kultur- og læringsinstitution, som er en integreret del af borgernes hverdag, og en arena for uformel læring.

Biblioteker er lokale samlingspunkter, hvor borgeren både kan få hjælp til hverdagens udfordringer, men også kan blive involveret i kulturaktiviteter og møde nye livssyn.

Bibliotekerne giver ikke kun adgang til fysiske og digitale ressourcer, informationsressourcer og relevant teknologi uanset platform - men har også kompetencer i forhold til vejledning, rådgivning, instruktion og facilitering i forhold til at anvende de pågældende ressourcer og teknologier.

Bibliotekerne udarbejder og indgår i læringsforløb rettet imod lokalsamfundets uddannelsesinstitutioner og fungerer på den måde som fundament for formel læring. Ligeledes understøtter bibliotekerne intentionerne om den selvhjulpne borger.

Bibliotekerne er med sine fysiske faciliteter en velegnet ramme for de folkeoplysende aktiviteter, som foreninger og grupper af borgere arrangerer – enten som vært eller partner.

Det moderne folkebibliotek inviterer civilsamfundet inden for.

De særlige styrker, som aftenskolerne bidrager med, handler i høj grad om læringsaktiviteter såsom undervisning, foredrag og debat. Det er den folkeoplysende aktivitet, der er i centrum. Der kan være tale om alle emner og fag, da det væsentlige er det frie valg af emne, af underviser og af tilrettelæggelsesform. Styrken ved aftenskolerne er, at en dygtig underviser eller facilitator enten organiserer undervisning i det pågældende fag eller emne eller står for en struktureret ramme for læring omkring et foredrag eller en debat, men også faciliterer de sociale processer omkring aktiviteten. Som civilsamfundsorganisation har aftenskolerne den styrke, at de styres af borgere og deltagere og har tradition for udstrakt deltagerinvolvering i både den overordnede organisering og den konkrete aktivitet. Aftenskolerne står for det folkeoplysende indhold. Aftenskolerne er ikke-formelle læringssteder, hvor en underviser faciliterer læring og dannelse.

Kulturhusene har en dobbelt rolle som både formidler og facilitator af kunst og kulturaktiviteter. Kulturhusene præsenterer både professionel kunst og lokal amatørkunst i form af koncerter, udstillinger, teaterforestillinger mm. Derudover er kulturhusene også en velegnet ramme for borgernes egen deltagelse i kulturelle aktiviteter og fællesskaber med bl.a. scener, åbne værksteder og café. Den særlige styrke ved kulturhusene er kompetencer i forhold til at facilitere borgernes muligheder for selv at være kulturelt aktive, både som udøvere og arrangører. Kulturhusene er en blanding af kommunale, selvejende og foreningsdrevne kulturhuse, som alle har en lang tradition for frivillighed og brugerinddragelse. Kulturhusene er et sted for både uformel læring, hvor man danner sig selv, og et ikke-formelt læringssted, hvor der faciliteres kulturelle aktiviteter.

Det er vigtigt, at både biblioteker, aftenskoler og kulturhuse har opgaven, lokalsamfundet og ikke mindst borgeren i centrum.

Et solidt og konsolideret samarbejde imellem parterne vil skabe en bred vifte af tilbud og en øget mangfoldighed lokalt til glæde for borgeren.

Et solidt samarbejde er tillige forudsætningen for, at den lokale koordinering imellem parterne optimeres, således at der også i fremtiden sikres plads til alle tre aktører.

De tre aktører har forskellige rammevilkår, hvilket der skal tages højde for, når der skabes lokale aktiviteter. Det understreger den nødvendige dialog mellem parterne.

Helt konkret vil vi gerne opfordre det enkelte bibliotek til at påtage sig ansvaret for at invitere de folkeoplysende skoler og foreninger i form af aftenskoler, kulturhuse mv. ind til en dialog om fælles samarbejdsplaner. Formålet med det vil være at sikre et godt udbud af aktiviteter for borgerne og en god ramme for borgernes egne aktiviteter, samtidig med at man undgår at udkonkurrere hinanden lokalt.

Målet med dette er tre-delt: for det første skal der være flere folkeoplysende tilbud af høj kvalitet med fokus på debat, kultur og læring, for det andet skal der være en demokratisk ramme for borgernes egne initiativer, og for det tredje skal der være en bedre udnyttelse af kommunernes ressourcer til at understøtte den demokratiske debat og deltagelsen i kulturliv og livslang læring.

Gennem dialog og fælles planer mellem folkebiblioteker, kulturhuse og aftenskoler kan der skabes samarbejde, så der opnås en bedre effekt af det fælles folkeoplysende arbejde - til gavn for både det enkelte menneske og det demokratiske samfund.

Arbejdsgruppen om livslang læring:

Lars Bornæs, Michel Steen-Hansen, Vibeke Sonntag Larsen, Henrik Christensen og Trine Bendix